

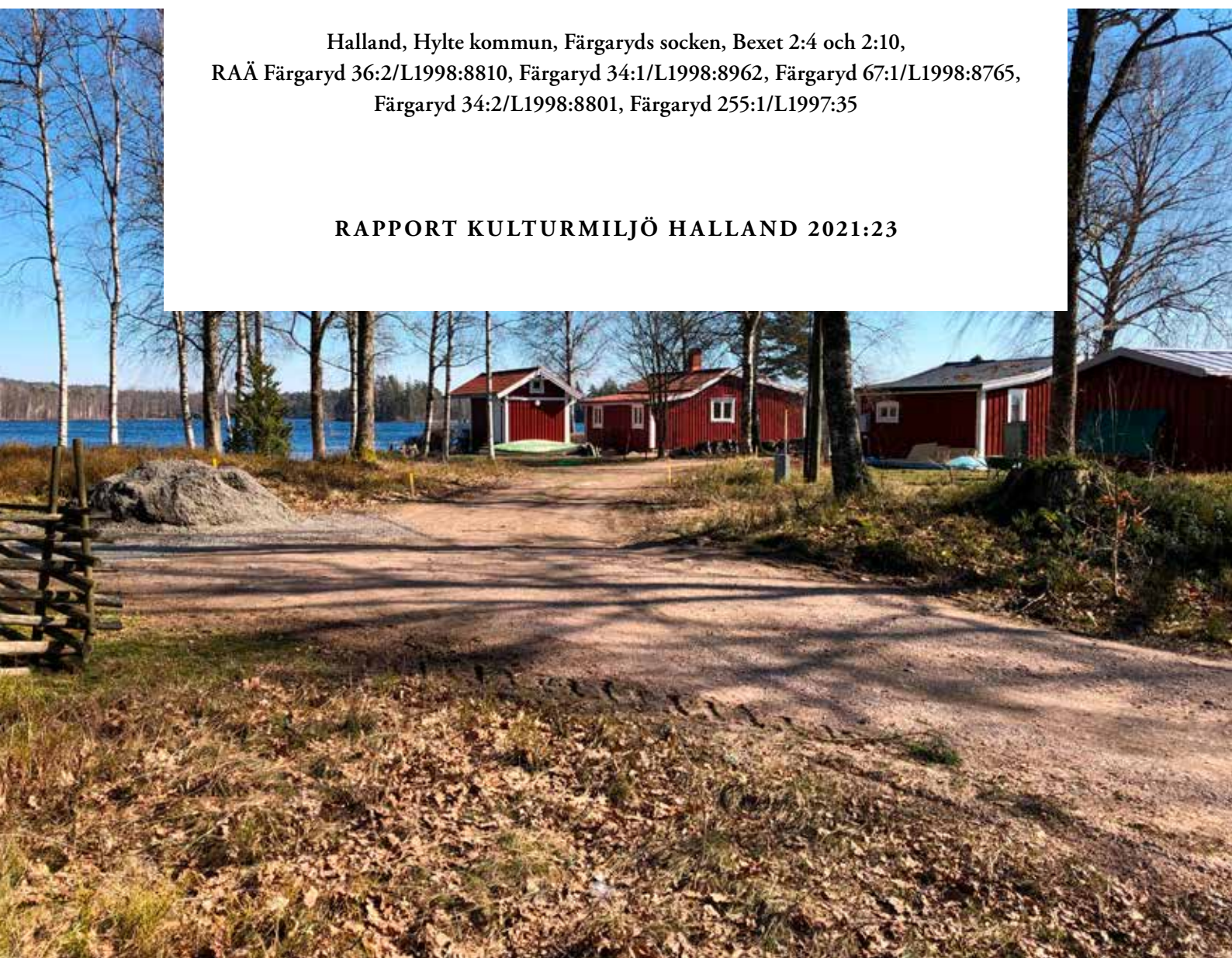
ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I FORM AV
SCHAKTNINGSÖVERVAKNING 2020

Linn Nordvall

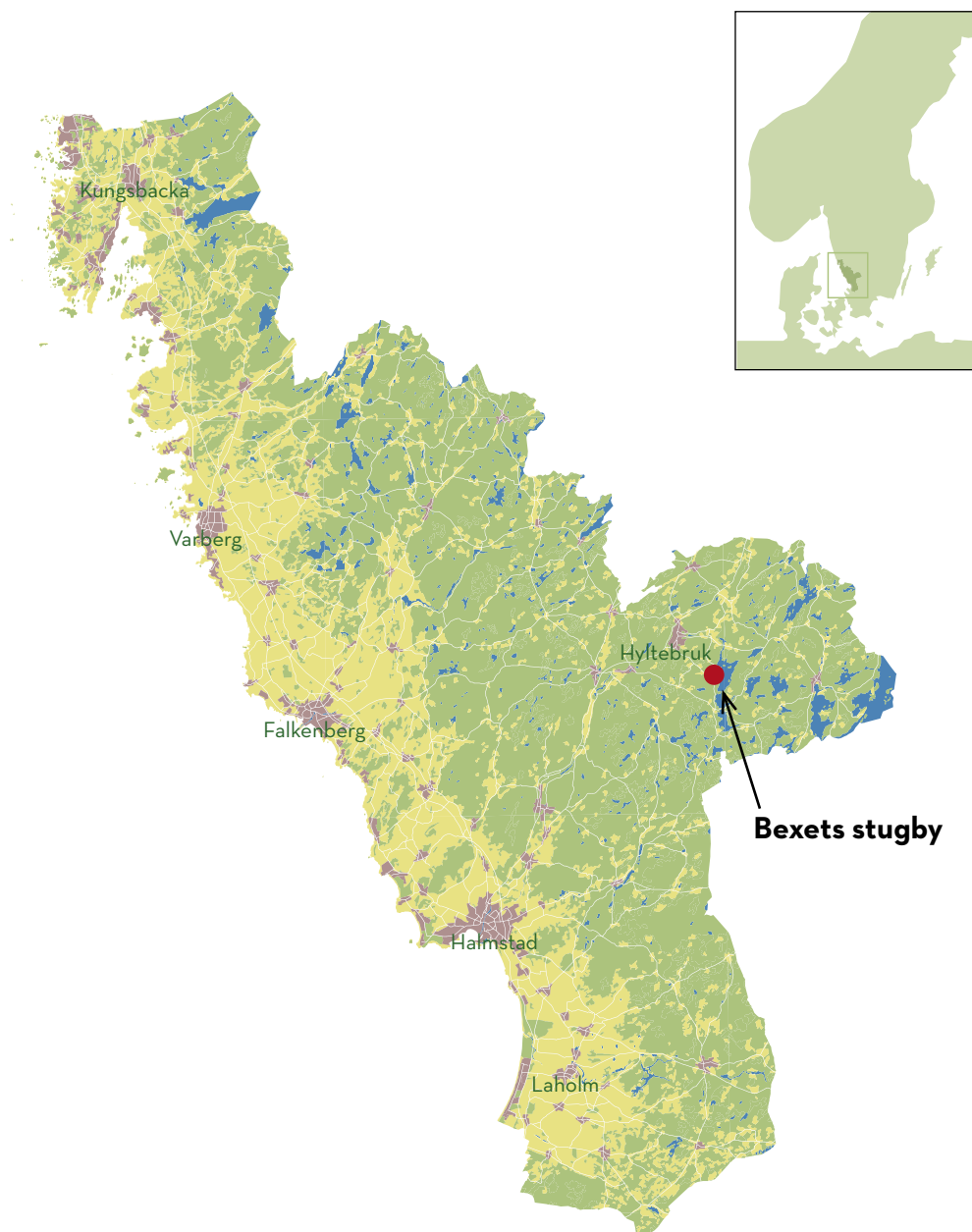
FIBERNEDLÄGGNING VID
TREUDDAR, EN STENSÄTTNING
OCH EN BOPLATS I BEXETS STUGBY

Halland, Hylte kommun, Färgaryds socken, Bexet 2:4 och 2:10,
RAÄ Färgaryd 36:2/L1998:8810, Färgaryd 34:1/L1998:8962, Färgaryd 67:1/L1998:8765,
Färgaryd 34:2/L1998:8801, Färgaryd 255:1/L1997:35

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2021:23

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2021

Arkeologisk schaktningsövervakning 2020

Bild framsida: De två treuddarna bevuxna av bärris på ömse sidor om grusvägen som leder fram till stugorna i bildens fond. Foto: Linn Nordvall.

Grafisk form och layout: Anders Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/O2316.

INNEHÅLL

BAKGRUND 5

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ 5

METOD 5

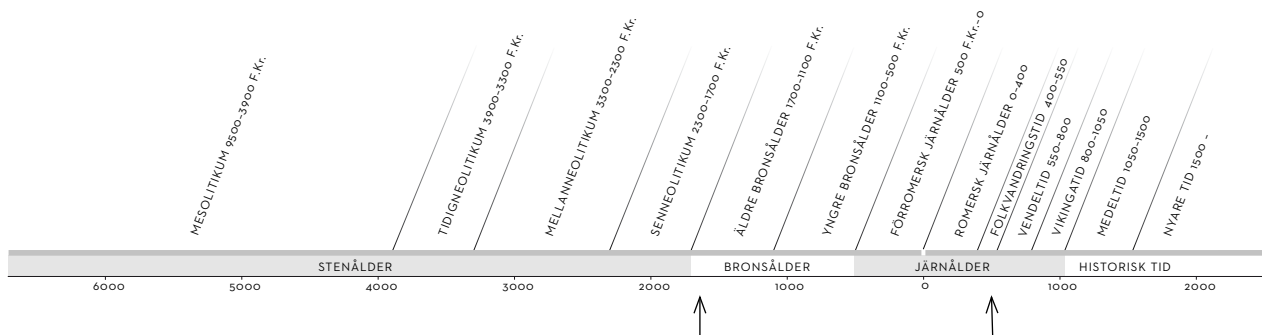
RESULTAT 9

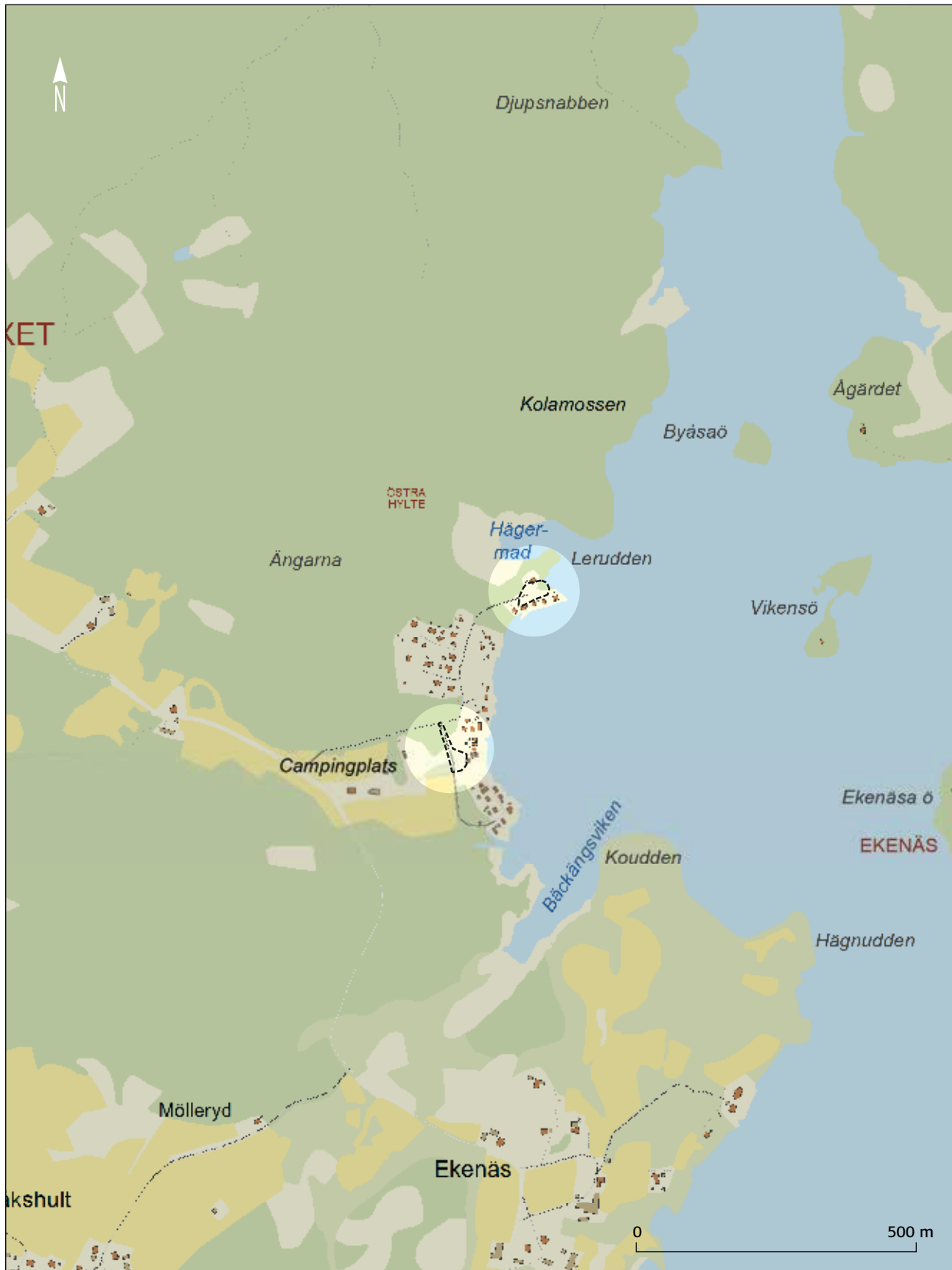
SLUTSATS 11

REFERENSER 12

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER 12

Rapporter från Kulturmiljö Halland 2020/21 14

Figur 1: De två områdena som var aktuella för övervakning i samband med nedläggning av fiberkabel markerade på fastighetskartan. Skala 1:10 000.

BAKGRUND

Med anledning av att Bynet AB har nedlagt fiber inom berörda fastigheter har personal från Kulturmiljö Halland utfört en schaktningsövervakning vid de partier som angränsar till redan kända fornlämningar. De berörda fornlämningarna utgörs av två treuddar, två boplatser och en stensättning. Arbetet utfördes under en solig dag i mars 2020.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Undersökningsområdet är beläget inom Bexets stugby intill sjön Stora Färgen och är förhållandevis tätt på fornlämningar (figur 2). Landskapet är kuiperat med åkrar, skog och ängar. Det aktuella området är även registrerat som ett större möjligt boplatsoområde (RAÄ Färgaryd 255:1/L1997:35) (se Anberg 1991). Inom det registrerade boplatsoområdet återfinns ett mindre boplatsoområde med slagen flinta och -kvarts (L1998:8765), ett område med röjningsrösen (L1998:8811) samt två fyndplatser där slagen flinta (L1998:8946) och slagen flinta samt slagen kvarts (L1998:8764) påträffats. Tre gravar är belägna i direkt anslutning till fibernedläggningen, vilka består av en stensättning (L1998:8810) i områdets södra del samt två treuddar (L1998:8801 och L1998:8962) i norr. I samband med en förundersökning 1991 påträffades strax norr om stensättningen (L1998:8810) även en rest sten i sekundärt läge samt spår efter stenfundament, vilket indikerar att det på platsen kan ha funnits ett gravfält från järnålder. Härtill påträffades en större koncentration av slagen kvarts i ett schakt strax norr om nämnda stensättning (Anberg 1991). Ytterligare arkeologiska arbeten har tidigare skett intill nämnda stensättning,

vilka dock ej har resulterat i några arkeologiska lämningar (Carlie 1996, Nicklasson 1997).

Ytterligare en treudd är belägen cirka 200 meter sydväst om de två aktuella treuddarna. Nämnda treudd har fornlämningsnummer L1998:8964. Strax intill treudden finns även en oregelbunden stensättning med nummer L1998:8963. Härutöver återfinns det i närområdet ett flertal stenåldersboplatser (L1998:9755, L1998:9485, L1998:8718, L1998:8947, L1998:8783, L1998:8907, L1997:107 och L1997:74), en torplämning (L1998:8726), en gårdstomt (L1998:8717), en fyndplats med flintavslag, slagg och ett fragment av skaffet till en kritpipa (L1998:8794). Härtill återfinns en plats med tradition som har beskrivits såsom en plats med flertalet gravkullar, benämnd ”Kolerans kyrkogård” (L1998:8953) samt lämningar efter en såg- och en kvarnbyggnad (L1998:8909).

METOD

Syftet med undersökningen var att förhindra att någon fornlämning skadas samt att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera berörd del av aktuell fornlämning.

Övervakning av schakt för fibernedläggningen har skett vid de två registrerade treuddarna (L1998:8801 och L1998:8962) i områdets norra del samt intill boplatserna (L1998:8765) och stensättningen (L1998:8810) i

Figur 2: Kända fornlämningar i närområdet. Skala 1:10 000.

Figur 4: Schaktens läge (blå) vid treuddarna i områdets norra del. Den norra armen på den södra treudden skadades vid schaktning, varför fiberkabeln förlades över dess södra arm. Skala 1:200.

dess södra del, på länsstyrelsens anmodan (se figur 1). En kabelskopa användes vid schaktningen och övervakningen skedde under tiden schakten drogs. Påträffade anläggningar, fynd och dragna schakt har mätts in med GPS (nätverks-RTK) och anläggningar som skadats vid schaktning har dokumenterats i sektion på ritning i skala 1:20. Ett urval av anläggningarna har fotograferats.

RESULTAT

Sammanlagt 210 löpmeter schakt, med en schaktbredd på cirka 0,5 meter, övervakades inom de två angivna områdena (figur 3).

Treuddarna (L1998:8801 och L1998:8962) befanns övertorvade och till största del bevuxna med bärris och träd. Den södra treudden var delvis belägen under en förgrenad grusväg och två av tre armar till treudden var iakttagbara genom enstaka synliga stenar i nämnda grusväg. Den norra treudden befanns inte lika utsatt

men i gengäld var en elkabel markerad tvärs över dess centrala parti.

Vid schaktningsarbetet förlades fiberkabeln mellan de två treuddarna (utifrån iakttagbara stenar i grusvägen) så att dessa inte skulle skadas. Trots dessa försiktighetsåtgärder kom den norra armen till den södra treudden (L1998:8962) att skadas vid schaktningen. Då schaktning vid den södra armen inte kunde förläggas utanför treuddens uppskattade avgränsning beslutades, då en mindre stenpackning blottlades i schaktet, att fiberkabeln kunde läggas över nämnda stenpackning utan att skada treudden ytterligare (figur 4). Stenpackningarna i treuddarnas armar var uppbyggda av en till två skift med cirka 0,1–0,3 meter stora stenar.

Vid schaktningsarbetet i områdets södra del påträffades boplatslämningar i form av tre härdar (ID 200, 276 och 295), en svag sotfärgning som sannolikt utgör en rest av en härd (ID 220) och ett stolphål (ID 270) samt ett flertal stycken av slagen kvarts i matjordsskiktet (figur 8). Boplatslämningarnas belägenhet utvid-

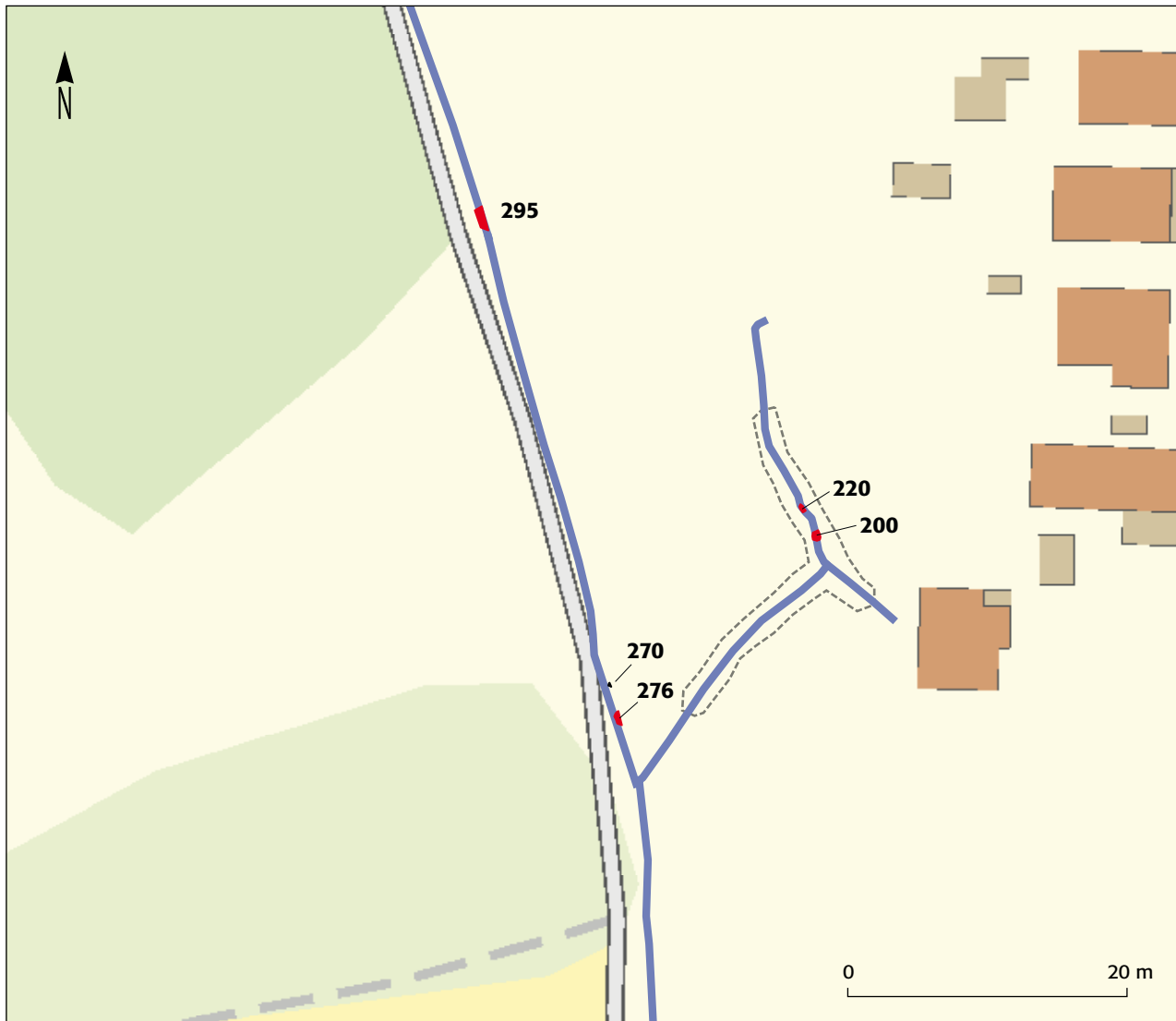
Figur 5: Skadad nordlig arm på den södra treudden. Mot sydost.

Figur 6: Stenpackning i den södra armen på den södra treudden var på fiberkabeln lades. Mot sydväst.

Figur 7: Stenar, sannolikt från den södra treuddens nordliga arm, synliga i grusväg. Mot sydost.

Figur 8: Schakt, anläggningar och område med påträffade kvartsavslag i undersökningsområdets södra del. Härdar visas i rött, stolphål i svart och området med kvartsavslag visas med streckad kontur. Skala 1:500.

gar den befintliga boplatsens (L1998:8765) utbredning. De påträffade anläggningarna har undersökts och dokumenterats.

På grund av undersökningens ringa omfattning beslutades, i samråd med länsstyrelsen, att inga prover skulle sändas för analys.

SLUTSATS

Undersökningen har resulterat i en samstämmig bild med tidigare undersökningstillfällen på platsen. Fler-talet kvartsavslag påträffades inom det område var det tidigare påträffats kvartsavslag (Anberg 1991) och enstaka stolphål och härdar bekräftar bilden av ett för-

historiskt boplatssområde i direkt närhet till gravar och fossil åkermark. Boplatsslämningarna härrör möjligen från brons-järnålder men då inga daterande fynd eller analyser har gjorts så uteblir en närmare datering än till förhistorisk tid av de anläggningar som schaktats fram i områdets södra del. I likhet med boplatsslämningarna ger undersökningen inte någon ytterligare information om tidsställningen av de två treuddarna. Utifrån gravtyp bör de dock sannolikt ha anlagts under mellersta järnåldern.

De två treuddarnas läge, under en förgrenad grusväg, utsätts för risk i fråga om bevarande. De föreföll vid undersökningstillfället vara relativt oskadda men det bör noteras att med tiden löper de en stor risk att

skadas ytterligare genom slitage av vägen samt eventuellt genom tryck av passerande fordon. Härtill påförs sannolikt nytt grus vid underhåll av vägen, på de två fornlämningarna.

REFERENSER

- Anberg, S. 1991. Halland, Hylte kommun, Färgaryds socken, Bexet 2:4. Arkeologisk förundersökning. Uppdragsverksamheten Halmstad, Stiftelsen Hallands Läns museer,. Arkivrapport.
- Carlie, L. 1996. Halland, Färgaryds socken, Bexet 2:4, RAÄ 36:2. Arkeologisk utredning 1996. Uppdragsverksamheten Halmstad, Stiftelsen Hallands Läns museer. Arkivrapport.
- Nicklasson, P. 1997. Halland, Färgaryds socken, Bexet 2.4. Arkeologisk schaktningsövervakning 1997. Uppdragsverksamheten Halmstad, Stiftelsen Hallands Läns museer. Arkivrapport.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens dnr:	431-6379-2019
Kulturmiljö Hallands dnr:	2020-17
Uppdragsgivare:	Bynet AB
Utförandetid:	2020-03-25
Personal:	Linn Nordvall
Fastighet:	Bexet 2:4 & 2:10
RAÄ nummer:	L1998:8810/RAÄ Färgaryd 36:2 (Stensättning), L1998:8962/RAÄ Färgaryd 34:1 (Treudd), L1998:8801/RAÄ Färgaryd 34:2 (Treudd), L1998:8765/RAÄ Färgaryd 67:1 (Boplats), L1997:35/RAÄ Färgaryd 255:1 (Boplats)
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Undersökt yta:	210 löpmeter (0,5 meter i schaktbredd)
Dokumentation:	Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis 3.2 (Färgaryd202017). Ritningar har registrerats med nummer HMAK 4530:1. Inga foton har arkiverats. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv.
Fynd:	Inga fynd har tillvaratagits.
Datering:	Brons/järnålder, mellersta järnålder.

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2020/21

2020:28	Förundersökning i avgränsande syfte Skrea 110, Arkeologisk förundersökning.	2020:73	Bårarps stenbrott, Steninge och Rävinge. Arkeologisk fältinventering
2020:29	Boplat- och härdområden. Trönningenäs, Lindbergs socken. Arkeologisk förundersökning av L2018:392, L2018:820, L2018:821, L2018:822.	2020:74	Knäreds kyrka, ommålning av utvändiga snickerier
2020:30	Kyrkogårdarnas historia, vård och underhåll, bilaga till kulturhistoriska inventeringar i Falkenbergs pastorat	2020:75	Vippentorpet, omläggning av halmtak
2020:31	Inventering inför planerad deponi. Varbergs kn, Veddige sn. Arkeologisk inventering	2020:76	Frillesås-Rya 4:17, Frillesås socken, Arkeologisk utredning
2020:32	Jutanområdet, Antikvarisk förundersökning	2020:77	Slätteryds byskola, takrenovering m m.
2020:33	Planområde Himle och Fun City, Spannarps socken, Arkeologisk utredning	2020:78	Centralstationen i Halmstad, färgundersökning
2020:34	Utredning inför GC-väg utmed väg 613 mellan kustvägen och Harplinge samhälle. Harplinge socken, Arkeologisk utredning.	2020:79	Lindbergs kyrka, exteriör och interiör restaurering
2020:35	Söndrums församlingssgård, antikvarisk förundersökning	2020:80	Lindbergs kyrka, bemålat brådtak
2020:36	Efterunders. och återställning av plundringsgrop intill Krokstenen, Örelid. Laholm, Tjärby sn, Arkeologisk efterundersökning.	2020:81	Färjeterminalen i Varbergs hamn
2020:37	Skottorps slott. Restaurering	2020:82	Abilds kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan, uppdatering
2020:38	Kristineheds manbyggnad. Kulturhistorisk utredning	2020:83	Asige kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan, uppdatering
2020:39	Laholm RAÄ 142, Laholms stad, Lagaholm 4:1, RAÄ 19:1, RAÄ 142:1, Arkeologisk schaktningsövervakning	2020:84	Efra kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan, uppdatering
2020:40	Krutkällargången, Halmstad kommun och stad, Bastionen Norre Katt, RAÄ 33:1, Arkeologisk schaktningsövervakning	2020:85	Årstads kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan, uppdatering
2020:41	Kv Jungfrun, Oxen och Hästtorget, Laholm. Förslag till planbestämmelser.	2020:86	VA Tönnersjö-Perstorp. Arkeologisk utredning. Steg 1.
2020:42	Spannarp Östra, Spannarps socken, Arkeologisk utredning	2020:87	Susegård, miljökonsekvensbeskrivning kulturmiljö
2020:43	Fem provborrhål inom Österskans. Halmstad kommun, Österskans 1 och Halmstad 6:31. Arkeologisk kontroll.	2020:88	Radiobygn Grimeton, antikvarisk utredning
2020:44	Arkeologisk utredning inom Tofta 2:2. Varbergs kommun.	2020:89	Slottsmöllan, inför ny detaljplan. Byggnadsantikvarisk utredning
2020:45	Apelviksgården, omläggning av stråtak. Antikvarisk medv.	2020:90	Skrea 8:5, Lyckan. Arkeologisk utredning
2020:46	Professorn 7, Hotell Gästis i Varberg, Antikvarisk förundersökning	2020:91	Boplat Slöinge 102:1/L1997:5212. Arkeologisk schaktningskontroll.
2020:47	Folkvandringstid, Vendeltid & Vikingatid, Kvibille 21:1, Arkeologisk förundersökning	2020:92	Strandhotellet och Hallandsgården inför ny detaljplan
2020:48	Boplatlämningar i Hasslöv, Hallands län, Laholms kommun, Hasslövs socken, Arkeologisk utredning	2020:93	Gödestads kyrka, exteriör renovering
2020:49	Gravar och boplatser invid Kistinge deponi, Eldsberga socken, Arkeologisk utredning	2020:94	Drängsereds kyrka, utvändig renovering
2020:50	Villa Örnvik, Eketånga 2:71, Halmstad, Antikvarisk förundersökning.	2020:95	Hasslövs kyrka, ommålning av fönster och portar
2020:51	Kvarnadalen i Sällstorp, Vård- och underhållspan	2020:96	Vindbryggan 3, utredning inför ny detaljplan
2020:52	Landa kyrka, mögelsanering	2021:1	Tjärby gruståkt, Arkeologisk utredning
2020:53	Societetshuset i Varberg, antikvarisk konsekvensutredning	2021:2	Båtsmans, del av Lahall 2:13, flytt av byggnad
2020:54	Långanskogen, vård- och underhållsplan	2021:3	Skummeslövs kyrka, utvändig renovering
2020:55	Göingegårdens smedja, Antikvarisk förundersökning	2021:4	Sankta Gertruds kapell, utvändig renovering
2020:56	Falkenbergs stadshus, ändring av ventilation	2021:5	Broktorp 4, Antikvarisk förundersökning
2020:57	Ny spillvattenledning i Skrea. Arkeologisk utredning	2021:6	Brovaktan 4, Antikvarisk förundersökning
2020:58	Lugnarehögen, renovering av gravhög och stuga	2021:7	Landeryds godsmagasin -renovering av tak och syll
2020:59	Boplatlämningar inom Altona 2:1 och 4:34. Arkeologisk utredning	2021:8	Brons- och järnålder vid Holms kyrka, Holm 2:3, Arkeologisk undersökning
2020:60	Odlingen, Tönnersjö 4:2, Dokumentation inför rivning	2021:9	Hotell Mårtensson, Gillestugan 1, Skyltning mm. Antikvarisk förundersökning
2020:61	Excellensen 2, Fasad- och markförändring	2021:10	Bocken 18 och Bocken 20. Förslag till planbestämmelser för kulturvården.
2020:62	Arkeologisk utredning av Boberg 8:27	2021:11	Kemisten 5, Antikvariskt utlåtande.
2020:63	Arkeologisk utredning av fastigh. Mellby 5:44 i Södra Mellby, Laholms kommun	2021:12	Råbebo hembygdsgård. Vård- och underhållsplan
2020:64	Landeryds godsmagasin, underlag inför renovering	2021:13	Befästningsrester i Norre Katts park. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2020:65	Hunnestad 5:24 och 5:13. Arkeologisk utredning	2021:14	Öringe fiber, Getinge sn, fast. Öringe 1:5, Arkeologisk schaktningsövervakning.
2020:66	Svenstorps mejeri. Renovering av fönster, etapp 2.	2021:15	Hotell Mårtensson, Takkupor, rev förslag. Konsekvensbeskrivning
2020:67	Vinbergs prästgård, renovering av fasad	2021:16	Busskur Stora Torg, Arkeologisk undersökning (schaktningsövervakning)
2020:68	Nya fornlämningar på Galgberget, Halmstad stad, Arkeologisk utredning	2021:17	Inför ny vatten- och elledning. Falkenberg. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2020:69	Österskans, Halmstad. Arkeologisk förundersökning	2021:18	Frillesås-Rya 3:77. Kungsbacka kn. Arkeologisk förundersökning
2020:70	Nösslinge kyrka, klimatanpassing	2021:19	Valhalla 5, antikvariskt utlåtande
2020:71	Nösslinge kyrka, borttagande av bänk	2021:20	Försörjningshemmet 18, antikvariskt utlåtande
2020:72	Lugnarehögen inför renovering, Hasslöv socken, Arkeologisk undersökning	2021:21	Påarps gravfält, Trönninge sn, Halmstads kn, Arkeologisk schaktningsövervakning
		2021:22	Marbäck, Halmstad, Snöstorps sn. Arkeologisk utredning
		2021:23	Fibernetläggning vid treuddar, en stensättning och en boplat i Bexets stugby, Färgaryd sn, Halmstad. Arkeologisk schaktningsövervakning

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE